

Renate Diks: 'Uit de mist.' Negen jaren later. Uitgeverij Mooi Mens, Meppel. Derde druk 2008, eerste druk 1999. ISBN 9789080547643 (Autisme/ASS/#/1) Zie ook <http://www.schrijverijmooimens.nl/>

Over de schrijfster: Renate Diks (1965) heeft twee zonen, Rico en Michel, en woont in Elst. Rico heeft PPD-NOS en ADHD. Samen met Coen Hoogveld runt Renate een uitgeverij: Schrijverij Mooi Mens.

Soort boek/stijl: Dit boek bevat interviews en verhalen waarin wordt verteld hoe 5 jongens met aandoeningen als autisme, Asperger en PPD-Nos . Ze vallen die valt onder het Autistische Spectrum Stoornis (ASS). De verhalen zijn gemaakt op basis van interviews en geschreven door Renate Diks. In het boekje is ook het verhaal van Renate zelf met haar zoon Rico opgenomen. Bij de oorspronkelijke tekst van de uitgave van 1999 is iedere keer een nieuwe toegevoegd waarin staat beschreven hoe het de jongens de daaropvolgende 9 jaar is vergaan. Ook is een aantal tips opgenomen en een verklarende woordenlijst. Vlot leesbare verhalen met treurige, ontroerende en ook humoristische voorvallen situaties.

Korte beschrijving: In 1999 verscheen het eerste boek van Renate Diks '*Uit de mist*', met ervaringsverhalen van gezinnen met een kind dat ASS heeft. Deze verhalen van Renate en Rico, Hylkje en David, Erica en Nico, de familie Snoek en Mark, Katja en Sander staan ook in dit boek. Zij vertellen over hoe het Autistische Spectrum Stoornis bij hen ontdekt werd en wat voor directe gevolgen dat had op het gezinsleven. Ze gaan o.a. over het zoeken naar en wachten op de juiste diagnose. Over onbegrip, verdriet, liefde en humor, voor- en achteruitgang, onbevangenheid en creativiteit. Over pogingen om de juiste hulpverlening, hulpmiddelen en begeleiding te vinden. Over een kind al dan niet uit huis plaatsen en wat dat ook voor de rest van het gezin betekent. En omdat Renate hen na 9 jaren opnieuw is gaan interviewen, lezen we in dit boek ook hoe zowel de ouders als de opgegroeide pubers en jongvolwassenen vinden dat het in 2008 met ze gaat. We lezen wat de ouders over hun kinderen te vertellen hebben nu ze adolescenten zijn. Ze spreken met trots en liefde over wat hun zonen hebben bereikt, wat ze doen en waar ze mee bezig zijn, waar ze steun bij nodig hebben en hoe dat verwezenlijkt wordt. En de jongeren vertellen hoe ze het redden in de samenleving, waar ze mee bezig zijn en wat daarbij komt kijken. Het zijn mooie informatieve portretten.

Wat viel op: Ik moet steeds denken aan de Engelse documentaires 7 up die gemaakt zijn vanaf 1964 en een aantal toen zevenjarige kinderen uit verschillende lagen van de bevolking volgen. Ze vertellen over hun dromen en wensen. Na elke 7 jaar kwam er een vervolg waarin te zien was wat er van de kinderen geworden was. Renate doet net zoiets in boekvorm. Erg leerzaam. Zoals dat met weer andere accenten het geval was in het boek *Daar komen de gekken* van Kamran Nazeer, die kijkt hoe het zijn autistische klasgenoten is vergaan.

Wat ik ook treffend vond was dat Renate in de inleiding schrijft dat ze bij autisten geen chagrijn was tegengekomen, terwijl ze bij ouders, broertjes en zusjes veel verdriet signaleerde. En Renate beschreef een humoristisch voorval van ziekte winst dat ik in het tweede citaat hieronder toelicht.

Citaten: Pag.9: 'Sanders enthousiasme werkt aanstekelijk, en met mijn zoon Rico gaat het al zo lang zo goed. Hij is altijd vrolijk en het valt me op dat de anderen dat ook zijn. Geen chagrijn onder de autisten! Ik signaleerde veel verdriet bij ouders,

broertjes en zusjes. Iedereen ervaart dat verdriet op zijn eigen manier. Je moet toch zelf een weg zoeken in de wirwar van instanties en opboksen tegen veel onbegrip.’
Pag. 29: ‘Ik word aangehouden door een agent omdat één van mijn koplampen het niet doet.’ (...) Het helpt niet, ik moet de auto laten staan als ik geen reservelamp heb. Rico en ik stoten elkaar aan. Hij vindt het wel stoer, komt met zijn slungelige lijf over me heen hangen en roept: “Pas maar op, want ik ben een autist en als we nu niet door mogen rijden raak ik erg in de war en dan ga ik heel raar doen!” De agent schrikt en we mogen doorrijden.’

Pag. 76: ‘Volgens het CBO kwam zijn agressie naar andere kinderen dan ook voort uit het feit dat het behoorlijk frustrerend is om constant onder je niveau te moeten presteren. Er werd dus besloten om hem groep vier over te laten slaan; hij zou na de vakantie in groep vijf beginnen. Verbazingwekkend was dat hij, toen hij hoorde dat hij een klas mocht overslaan, diezelfde nacht niet meer in bed plaste. Dat probleem was met één mededeling opgelost.

Pag. 97: “Mijn vrienden ook. We zien er allemaal net iets anders uit en we zijn al jaren bij elkaar. We vullen elkaar heel goed aan. Een SOA is bij ons een ‘sociaal overdraagbare aandoening’. Onze vriendengroep bestaat uit 4 autisten waaronder een nepautist. Hij is nooit als dusdanig gediagnosticeerd, maar ach ... van dat in hokjes plaatsen houden we toch niet.”

Pag. 139: ‘Ik woon nu op mezelf. Dat gaat goed hoor. Ik werk vijf dagen op de zorgboerderij. Mijn taken zijn de dieren verzorgen, eten geven, strooien en klusjes doen zoals veegklusjes.’

Recensies: zie ook:

http://www.deweekkrant.nl/files/pdfarchief/ZGC/20080123/ZGC_ZGC-1-40_080123_1.pdf En over de vorige uitgave: http://gewoonmaartochanders weblog.nl/gewoon_maar_toch_anders/2007/10/uit_de_mist.html ‘Uit de mist is een boek uit 1999 en is het debuut van Renate Diks. Het boek omvat een aantal verhalen van ouders die een kind hebben met een autistische stoornis. Het zijn aangrijpende verhalen; de één vol herkenning, de ander speelt zich "ver van mijn bed" af. Per saldo is het een vlot leesbaar boekje, goed voor de algemene beeldvorming van stoornissen in het autistisch spectrum.’

Bram van Schaik (dagblad Rivierenland) : ‘Uit de mist is gevuld met interviews met en verhalen over ouders en hun autistische kinderen. De hoofdstukken zijn gelardeerd met tekeningen en gedichtjes van de hoofdpersonen. Verder een uiteraard opgewekte boodschap van Emile Ratelband. Praktische tips en een verklarende woordenlijst ontbreken niet; autisme en hoe daarmee om te gaan kun je immers niet in één zin uitleggen.’